

Afscheid van Dr. J. H. N. Grandia

Met ingang van 1 januari 1971 heeft Dr. Grandia het secretariaat van de redactie van Pedagogische Studiën neergelegd. Op 1 januari 1958 is hij Dr. A. W. Haenen in deze functie opgevolgd. Hij gaat dus heen na 12 volle jaren 'trouwe dienst'. De lezer denke daar niet gering over. De redactiesecretaris is de spil van het bedrijf, dat zich voltrekt aler de persklare copij van ons maandblad voor afdrukken aan de uitgevers kan worden toegezonden. De vele besloemingen, die dit werk met zich meebrengt, vullen een aanzienlijk deel van de vrije uren, die de functionaris naast een volledige dagtaak beschikbaar heeft, uren, waarin nog zoveel anders om aandacht vraagt. Grandia voltooide in deze jaren o.m. zijn universitaire studie met een omvangrijk en in brede kring gewaardeerd proefschrift.

Zo is dit vertrek naar twee zijden een gebeurtenis van belang. Voor ons tijdschrift betekent het het verlies van een geroutineerd medewerker, die het leeuwedeel van de redactionele zorgen heeft getorst. Voor Grandia beduidt het de bevrijding van een last, die hoe graag ook gedragen, te veel dreigde te worden nu zijn actieveld ter andere zijde zich voortdurend uitbreidde. Het Rotterdamse innovatieproject 'Onderwijs en sociaal milieu', dat geheel in de lijn ligt van Grandia's dissertatie, is stilaan een zodanig beslag op zijn tijd, aandacht en energie gaan leggen dat het redactiesecretariaat er echt niet meer bij kon. Wie iets weet van de opzet van het project, begrijpt hoeveel studie en denkwerk er voor een goed verloop van deze onderneming is vereist; hij kan zich gemakkelijk voorstellen dat het aantal besprekingen en vergaderingen, dat ervoor nodig is aanzienlijk

oploopt; en hij heeft geen moeite met de gedachte dat de man, die dit alles op zich ziet aankomen, aan zijn nevenwerkzaamheden een halt toeroept.

Bij de afsluiting van onze langdurige en prettige samenwerking heb ik Grandia een aantal vragen voorgelegd, die mij en naar ik hoop ook onze lezers interesseren.

Hij bevestigde mij om te beginnen dat de belangrijkste reden van zijn heengaan in de cumulatie van werk is gelegen. Er bleken, zoals in gevallen als deze meer voorkomt, tevens bijkomende gronden te zijn. Ik wil niet verzwijgen dat hij klaagde over de moeizame samenwerking met de uitgever. Grandia is overtuigd van de belangstelling, die men in Groningen voor ons werk heeft. Hij meent echter dat de organisatie van het uitgeversbedrijf aan zijn genomen omvang onvoldoende is aangepast en dat de medewerkers, die aldaar de zorg voor Pedagogische Studiën hebben, overbelast zijn. Laat ons hopen dat de euvelen, waaronder de afgetreden secretaris heeft gezocht, van voorbijgaande aard zijn. Er bleek nog een andere bijkomende ontslaggrond te zijn. De instelling van de kernredactie heeft tot dusver niet aan de verwachtingen beantwoord, die Grandia ervan heeft gekoesterd. Hij had uit haar kring een grotere medewerking verwacht wat het schrijven van artikelen, bijdragen voor de 'pedagogische kroniek' en recensies betreft. De bedoeling om het wetenschappelijk peil van Pedagogische Studiën op te voeren, heeft zijn volledige instemming. Er is, naar zijn mening, ook niets tegen dat de redactie zich in verband daarmee kritisch opstelt jegens ingezonden bijdragen.

Maar, zegt hij, het ware effectiever als de redactieleden in groter frequentie zelf artikelen van wetenschappelijk niveau zouden schrijven. Gelukkig wist onze afgetreden secretaris aan zijn verwijt een positieve noot te voegen. De redactieleden zijn thans in vergelijking met 10 jaar geleden meer bij het werk betrokken en de vergaderingen van de kernredactie worden aanzienlijk beter bezocht dan vroeger met die van de grote redactie het geval was. Er is, zo hoop ik te mogen toevoegen, een begin van *teamwork* aan het ontstaan. Een laatste overweging, die bij Grandia voorzat, is dat in functies als deze doorstroming wenselijk is. Het is zaak het werk intijds aan een jongere over te dragen. Dit 'bevordert de dynamiek in de samenleving', zegt hij.

Wij hebben samen getracht om de ontwikkeling in de afgelopen 12 jaar te overzien. Op 1 januari 1958 waren er 900 abonnees. De abonnementsprijs was f 5,50. Op 1 januari waren er 3.570 abonnees. Abonnementsprijs f 24,— per jaar. De toeneming van het aantal abonnees is toe te schrijven aan een 'stijgende welvaart en toenemende belangstelling voor opvoedingsproblemen en onderwijszaken'. De omvang van het blad is opgelopen van 576 pagina's tot 768 pagina's per jaargang.

Welk aandeel hebben in de inhoud van het blad a. de ongevraagd ontvangen copij, b. de bijdragen van de redactie en c. de op verzoek van de redactie geschreven copij? Ik verzocht Grandia deze delen te schatten teneinde na te gaan in welke mate de redactie actief tot de inhoud van het blad bijdraagt. De percentages zijn volgens hem 30%, 10% en 60%, waaruit valt af te leiden dat de redactie het 'gezicht' van ons maandblad toch wel in overwegende mate bepaalt. In 't voorbijgaan werpt het laatste cijfer tevens licht op de activiteit van de secretaris. Immers de correspondentie, die tot het verwerven van artikelen is gevoerd, kwam overwegend van zijn hand.

Worden er vaak aangeboden artikelen teruggestuurd? Het antwoord is: 25 à 30 artikelen per jaar. Een niet gering getal, waardoor niemand zich late ontmoedigen.

In de oriëntatie van het tijdschrift is in de loop der jaren een verandering opgetreden. 'De filosofisch beschouwende stukken zijn verminderd en meer artikelen, die gebaseerd zijn op empirisch onderzoek, worden thans gepubliceerd. Voorts minder beschouwingen over opvoedingsproblematiek en meer over het schoolwezen'.

Als om een verklaring van de verschuiving in het karakter van het blad wordt gevraagd, vermeldt Grandia 'het beter onderkennen van de waarde van het onderwijs voor de maatschappij'. Hij denkt daarbij aan de betekenis van de school voor de psychische ontwikkeling van het kind, haar invloed op de maatschappelijke toekomst van jonge mensen en haar economische inbreng.

Is de kwaliteit veranderd? Grandia meent dat zij verbeterd is. Dit is te danken aan 'de toegenomen belangstelling van psychologen en sociologen voor onderwijsaangelegenheden en schoolzaken en het toenemende aantal afgestudeerden en studerende voor de Middelbare akten opleiding Pedagogiek'. Pedagogen van universitaire herkomst noemt Grandia in dit verband niet.

Zijn wensen voor de toekomst formuleert Grandia aldus. 'Ieder redactielid verplichte zich jaarlijks voor Pedagogische Studiën één artikel, 2 boekbeoordelingen en drie bijdragen voor de rubriek pedagogische kroniek te schrijven'. En wat de inhoud aangaat: hij wil 'in Pedagogische Studiën meer artikelen zien, die van betekenis zijn voor een te voeren onderwijsbeleid'.

Wij zijn onze afgetreden secretaris dankbaar voor de bekwaamheid en toewijding, waarmee hij zijn veelomvattende taken heeft vervuld.

Ph. J. I.